

Závěrečná zpráva

Průzkum komunitního prostředí v okolí Hořejší nábřeží

Vypracovali:

Mgr. Alžběta Wolfová

Bc. Lenka Polčová

Mgr. Michal Lehečka

**ANTHRO
PICTURES**

Obsah

Úvod	3
Metody výzkumu	4
Výzkumné otázky.....	4
Výzkumný vzorek.....	4
Vymezení zkoumané oblasti.....	5
Metody tvorby dat	6
Limity výzkumu.....	6
Empirická část.....	8
Teze: Rozpínavost náplavek vs. prázdnota Hořejšího nábřeží	8
Cílové skupiny a jejich ne/užívání náplavky	8
Způsoby užívání náplavky rezidenty.....	11
Příčiny omezeného ne/užívání náplavky rezidenty.....	11
Omezená nabídka programu.....	12
Omezená nabídka občerstvení.....	14
Vybavení prostoru náplavky – mobiliář a zázemí.....	14
Hluk.....	16
Dostupnost	17
Nevyužití potenciálu místa	17
Subjektivní vnímání bezpečnosti	18
Vztah rezidentů k výzkumné oblasti	19
Rezidenční oblast	19
Náplavka	20
Minulost, současnost a budoucnost náplavky: „aby tu bylo živo“	20
Komunitní rozměr zkoumané oblasti	21
Komunitní potenciál a možnosti spolupráce.....	22
Závěr	24
Přílohy.....	26
Struktura výzkumného rozhovoru.....	26

Úvod

Pražské náplavky jsou veřejnými prostranstvími celoměstského významu. Podle období v roce i denní doby se do nich soustředí různě silné toky lidí. Jsou místem významným nejen pro město, ale i pro pravidelné uživatele ze širokého okolí, české, ale zejména zahraniční turisty. Současně jsou ale prostorem patřícím do rezidenční oblasti. Místní lidé jsou s nimi v každodenním kontaktu, třebaže valná většina z nich náplavky nenavštěvuje každý den, ba ani každý týden. Značné množství rezidentů zde žije již od narození, či dokonce pochází z rodin, které tato místa obývají po generace. Kromě majetkových a uživatelských vztahů tak náplavky spoludefinují a zároveň vytváří životní prostor i životní historii lidí (a celých rodin), jež tu žijí. Způsoby, kterými náplavka ovlivňuje životy místních, jsou jimi samými vnímány často jako velmi významné, vzhledem k tomu, že náplavky formují jak jejich každodennost, ať už jen jejich pohledem z okna či poslechem, tak i osobní identitu ve smyslu kontinuity příslušnosti k místu. Zhruba od roku 2009 zaznamenávají náplavky postupný vývoj směrem k jejich oživení. Dynamický rozvoj prostoru přinesl v posledních cca 5-6 letech ale i mnohé nezamýšlené důsledky. Můžeme zde sledovat mírné vychýlení jejich provozu směrem ke službám zaměřeným na vyšší míru ekonomické ziskovosti, a to na úkor koncepčního přístupu ke kulturní a společenské hodnotě prostoru, stejně jako k jeho významu ve smyslu životního prostředí pro lokální obyvatele. Tento jev v určitém ohledu zvyšuje napětí a zhoršuje vztah mezi rezidenty a jednotlivými provozovateli podniků, i správou náplavek jako celku.

Tato výzkumná zpráva se soustředí na oblast Hořejšího nábřeží a jeho přilehlého okolí, kde prováděly Alžběta Wolfová a Lenka Polčová od 1. 8. do 15. 9. 2018 antropologický výzkum lokálního komunitního prostředí. Cílem výzkumu bylo porozumět každodennímu životu rezidentů a dalších sociálně a ekonomicky zainteresovaných subjektů, působících v této oblasti a identifikovat možnosti komunitního využívání náplavek. Konkrétně se jednalo o rešerše a průzkum aktivit a názorů rezidentů, aktivních subjektů občanské společnosti, lokálních provozovatelů služeb a kreativních průmyslů. **Tyto poznatky a kontakty na aktivní jednotlivce i subjekty byly průběžně předávány kurátorovi pražských náplavek Jiřímu Sulženkovi za účelem optimalizace plánovací diskuse s rezidenty, která v září v oblasti náplavek proběhla.**

Zjištění lze rozdělit do dvou hlavních oblastí. První představuje popis, interpretaci a osvětlení způsobů a četnosti užívání náplavky okolními rezidenty. V této oblasti se věnujeme i názorům rezidentů na to, co a jak by bylo možné změnit, aby náplavku využívali více, např. ke komunitním aktivitám. **Druhou oblast výsledků průzkumu představuje dopady provozů náplavky na život a pohodlí rezidentů.** Na těchto místech se věnujeme tomu, jakým způsobem ovlivňuje náplavka každodenní život rezidentů, ale i jaké významy pro ně nabývá.

Metody výzkumu

Výzkumné otázky

Cílem výzkumu bylo odpovědět na následující obecné výzkumné otázky:

- Jaká je každodennost rezidentů a dalších v oblasti působících subjektů ve vztahu k náplavce?
- Jaký je potenciál komunitního využití náplavky?

Obecné výzkumné otázky jsme zodpovědli prostřednictvím specifitějších výzkumných otázek:

- Jakým způsobem rezidenti ne/využívají náplavku a proč?
- Jakým způsobem náplavka ovlivňuje každodenní život rezidentů?
- Jakým způsobem se rezidenti k náplavce vztahují (identita)?
- Jaké možnosti komunitní participace na fungování náplavky rezidenti navrhnou?

Odpověďmi na výzkumné otázky jsou popis a interpretace dat z realizovaných zúčastněných pozorování a polo-strukturovaných rozhovorů, které si rozdělujeme do dvou hlavních oblastí:

- Užívání náplavky.
- Vnímání náplavky ve vztahu k rezidenční oblasti.

Přílohou dokumentu je i struktura výzkumného rozhovoru, které jsme se podle možností rozhovoru (ať už časových možností oslovené/ho, nebo možností danými specifiky cílové skupiny do kterých oslovený/á spadal/a) držely i v případě realizace rozhovorů neformálních.

Výzkumný vzorek

Výzkumný vzorek tvoří 58 lidí, které jsme rozdělily do následujících cílových skupin viz tabulka 1. Z celkového počtu zkontaktovaných lidí tvoří cca 60 % muži a 40 % ženy.

Tabulka č. 1: Početní zastoupení jednotlivých cílových skupin

cílová skupina	počet zkontaktovaných
lidé v produktivním věku	22
rodiče s dětmi	5
mladí (studující)	11
senioři	11
pejskaři	5
rybáři	4

Tabulka znázorňuje rozčlenění všech zkontaktovaných lidí do cílových skupin. Zde je třeba zmínit, že jsou oslovení rozděleni do skupin na základě toho, jaká témata v rozhovorech nejvíce upřednostňovali, přičemž více než polovina z nich druhotně spadá i do dalších 1-2 cílových skupin.

93 % ze zástupců jednotlivých cílových skupin představuje rezidenty zkoumané oblasti, z nichž dva z dotazovaných jsou současně majitelem/majitelkou domu či předsedou/předsedkyní SVJ. Ze zbylých 7 % je vzorek tvořený zástupci místních subjektů kreativního průmyslu (Artconfer, Jiří Švestka Gallery), zástupcem místního sportovního klubu (VK Slavia), vedoucím místní pobočky subjektu sociálního podnikání (Člověk v tísni), provozními a zaměstnanci místních restauračních zařízení.

V tomto dokumentu pracujeme především se šesti výše vymezenými výzkumnými skupinami, nicméně se na několika místech vyjadřujeme i ke specifickým potřebám/názorům/nabídkám právě zmíněných subjektů kreativního průmyslu, sociálního podnikání, podnikání v pohostinství a majitelů nemovitostí ve zkoumané lokalitě. Tyto skupiny se totiž navíc, kromě toho, že množství jejich zástupců je současně rezidenty, vztahují k náplavce skrze své specifické ekonomické a sociální zájmy. Co se občanské angažovanosti ve vymezené výzkumné oblasti týká, funguje zde několik spolků, zformovaných zejména za účelem opozice vůči projektům podporovaným radnicí na Praze 5 (snop5). A, jak uvádí člen jednoho z nich: „protože radnice spolky ignoruje, udělali... si koalici s piráty“.

Vymezení zkoumané oblasti

Obrázek č. 1 – Vymezení zkoumané oblasti

Na mapě je znázorněna výzkumná oblast. Červenou linkou je na levém břehu Vltavy vymezená rezidenční oblast v okolí Hořejšího nábreží, na kterou jsme se nejvíce zaměřily. Všechny oslovené subjekty (majitelé domů, SVJ, BD, subjekty sociálního podnikání, kreativního průmyslu a subjekty podnikání v pohostinství) sídlí v jejím rámci. Šipky pak

znázorňují rozšíření výzkumné oblasti do míst, kde jsme provedly nějakou část šetření (monitoring řemeslného/kreativního průmyslu) a kde se také nacházejí některá místa setkávání místních komunit (restaurační zařízení, parky apod.).

Metody tvorby dat

Zvolená kvalitativní výzkumná strategie umožňuje získat velké množství dat o malé oblasti a malé skupině lidí, která jdou ale více do hloubky – tzn. je možné zodpovědět nikoliv pouze otázku „jak“ a „jak často“, ale i „proč“. Získaly jsme tak kromě popisu praktik a jejich deklarací rezidentů, ale i vysvětlení, z jakých důvodů se takovým způsobem rezidenti chovají/mají takový názor.

Jako hlavní metody tvorby dat jsme zvolily zúčastněné pozorování, jehož integrální součástí jsou neformální a polo-strukturované rozhovory. Z celkového počtu 58 zkontaktovaných lidí jsme se 7 z nich realizovali polo-strukturované rozhovory o délce 60-120 minut a uskutečnily 51 neformálních rozhovorů v délce od 5 do 90 minut s cca 60 lidmi (někteří oslovení se pohybovali ve skupinách 2-6 lidí, v rámci kterých odpovídali téměř uniformě). Dalších cca 5 neformálních rozhovorů v maximální délce 10 minut jsme provedly se lidmi, kteří nespádají do vymezených cílových skupin (vlastníci/zaměstnanci provozů na náplavce; obyvatelé Prahy žijící mimo vymezenou oblast výzkumu).

Dále jsme provedly vizuální mapování ekonomicky aktivních subjektů, kde jsme se zaměřovaly na subjekty podnikající v kreativním průmyslu, sociálních službách a pohostinství. **V rámci tohoto mapování jsme identifikovaly 246 subjektů. Následně jsme realizovaly online mapování občansky a ekonomicky aktivních subjektů v oblasti, prostřednictvím vyhledávání na serverech obchodnirejstrik.cz, Detail.cz, 2gis.cz, airbnb.cz.** Na základě online průzkumu jsme identifikovaly 35 Bytových družstev a Společenství vlastníků bytových jednotek. **Současně jsme dohledaly cca 120 bytových jednotek v rámci výzkumné oblasti, které jsou nabízené přes platformu Airbnb.**

Limity výzkumu

Různé počty zástupců jednotlivých cílových skupin vyplývají zejména z limitů dostupných způsobů kontaktování lidí ve výzkumné oblasti. **Zpočátku jsme oslovovaly lidi přímo na náplavce a v přilehlém parku, nicméně valná většina z oslovených nebyli místní. Proto jsme se přesunuly do parků na náměstí 14. října, ale především do místních restauračních zařízení, kde se sice často schází lokální komunita, nicméně takové podniky ze své povahy vylučují určité skupiny lidí (rodiče, zejména matky s menšími dětmi či většinu seniorů pokročilého věku).** Dále jsme prostřednictvím elektronické pošty kontaktovaly 17 členů bytových družstev a společenství vlastníků, na které jsme na podnikatelských internetových serverech byly schopné dohledat kontakt. Vzhledem k tomu, že kontaktování proběhlo bez odezvy, následovalo písemné oslovení všech 35 identifikovaných BD/SVJ (zařizovalo TCP). Prostřednictvím písemného oslovení se nám podařilo zkontaktovat 2 zástupce se skupiny majitelů domu a SVJ/BD. Z cílových skupin subjektů sociálního podnikání, kreativního průmyslu a pohostinství jsme oslovily 32 prostřednictvím elektronické pošty a uskutečnily

schůzky se zástupci všech (3) podniků, kteří na email reagovali. Zástupce podnikání v oblasti pohostinství jsme pak oslovily přímo v místě restauračního zařízení.

Kromě uvedených cílových skupin lze ale na náplavce identifikovat ještě další skupiny uživatelů, které se nám nepodařilo kontaktovat. Jsou to zejména běžci, veslaři a lidé bez domova. Přestože dva z dotázaných deklarují, že chodí na náplavku několikrát týdně běhat, v době zúčastněného pozorování jsme se s běžci setkaly minimálně. Zároveň pro nás bylo obtížné je oslovit, vzhledem k rozdílné rychlosti jejich a našeho pohybu. Běžci zde nicméně nejsou nijak výrazně zastoupeni. Kromě běžců využívají náplavku také veslaři, a to zejména jako přístupový bod do vody ze zázemí VK Slavia. Vzhledem ke specifičnosti jejich ne/užívání náplavky jako takové o nich v tomto dokumentu hovoříme pouze v souvislosti veslařského klubu s jehož zástupcem jsme realizovaly rozhovor.

Empirická část

Teze: Rozpínavost náplavek vs. prázdnota Hořejšího nábřeží

Náš terén nebyl definovaný pouze prostorovými parametry, ale také praxí a s ní související materiálním prostředím. Právě aktivní rozměr utváření místa nás zajímal nejvíce. **Zkoumaly jsme praktiky ne/vztahování se k náplavce, modality přivlastňování, či způsoby jakými se náplavka „vměšuje se“ do života rezidentů.**

- Podobně jako v případě Rašínova nábřeží se i v oblasti smíchovské náplavky a přilehlé rezidenční oblasti ukázalo, že **je třeba vzít v potaz jistou rozpínavost obou náplavek ve smyslu vizuálního, zvukového a provozního zatížení (lidé, stroje, odpadky) v jejím okolí.**
- **Lze říci, že i vodní vlny, které mají Pražské náplavky ve svém znaku, výstižně symbolizují onu rozpínavost – proti vlnám – vodním, zvukovým i jiným se poměrně těžko staví bariéry.**

Výhledy z okna zaplněné obrazy dění na náplavce a doléhání programu (koncertů) přestupuje hranice intimního, a to často i z náplavky na protější straně. Mnoho oslovených právě tuto extenzi náplavky do „jejich domovů navzdory zavřeným dveřím“ deklarovalo jako jedno z ohnisek napětí. Z rozhovorů plyne, že intenzita hluku zde (i se zavřenými okny) odvisí od podlaží, ve kterém lidé bydlí i od orientace jednotlivých pokojů bytu (méně např. program náplavky ovlivňuje rezidenty, kteří mají okna ložnice orientované do dvora). Se zvukovým kontaktem se často pojí i kontakt materiální ve smyslu vibrací (lidé se zmiňují o vibrování oken při příležitosti pořádání větších akcí na náplavce u Hořejšího nábřeží/na řece, ale i na náplavce u Rašínova nábřeží).

- **Další druh rozpínavosti náplavky je odvozený z hustoty pohybu lidí na náplavce, když se návštěvníci zde pořádané akce na náplavce „vlijí“ do ulic. V důsledku toho jsou rezidenti ve zvukovém kontaktu s pozůstatky této akce, a následně i s odpadky, které, dle rozhovorů, vždy někteří návštěvníci v ulicích zanechají. V případě Hořejšího nábřeží se takové dějí méně často než na náplavce u Rašínova nábřeží.**

Asi nejzajímavějším paradoxem je to, že někteří rezidenti o náplavce Hořejšího nábřeží často hovoří o tom, že na náplavku „není proč jít“. V kontextu obou zkoumaných náplavek tak vidíme, že důvody, proč na břeh lidé příliš nechodí, mohou být velmi různorodé. Od toho, že zde není dostatek zázemí a zábavy, až po to, jako v případě protější náplavky, že zde je provozu, lidí a akcí až příliš.

Cílové skupiny a jejich ne/užívání náplavky

Hořejší nábřeží se na základě vytvořených dat ukazuje jako prostor využívaný různorodými aktéry, rozličnými způsoby. Je zajímavé, že i přes to, že se každý rezident vztahuje k náplavce trochu jinak (na základě své osobní historie vztahu k místu, či přesné lokace jeho bydliště), velká část rezidentů se shoduje na základní vizi, jaká by měla náplavka do budoucna být, aby ji využívala více. Právě proto se po popisu každodennosti aktérů spadajících do jednotlivých cílových skupin ve vztahu k Hořejšímu nábřeží a jeho náplavce zaměříme na navrhované

způsoby řešení jejího omezeného využívání, abychom se v závěru zastavily u zjištěných (možností) komunitních aktivit ve zkoumaném prostoru.

„Chodíme do parku na Hořejšek s kluky docela často. Možná jednou za týden. Asi bychom chodili víc, kdyby to tam bylo víc vybavený. Klidně stánek s pitím, malým občerstvením nebo pítka. Taky by bylo příjemnější, kdyby se o ten prostor někdo staral. Častokrát tam nejdeme věci, které bych byl rád, aby moje děti neviděly.“ (rezident, cca 30 let)

Tabulka č. 2 – Cílové skupiny a identifikované problémy

cílová skupina	počet oslovených	způsob a frekvence užívání (řazení: prioritní)	identifikované problémy (řazení: prioritní)
lidé v produktivním věku	22	<ul style="list-style-type: none"> • pohyb dole po nábřeží minimálně (cca 1/2 týdny) • přesouvání • na drink/ koncert (především druhá strana cca 1-2/měsíc) • farmářské trhy (druhá strana) • grilování na „labutím ostrově“ (cca 1/2 měsíce) 	<ul style="list-style-type: none"> • omezená nabídka občerstvení • omezená nabídka programu • materiální nevybavenost • dopad • uzavřené akce • nebezpečnost • parkování • omezená propojenost náplavek • nevyužití potenciálu místa
rodiče s dětmi	5	<ul style="list-style-type: none"> • navštěvování dětského hřiště (cca 1-2/týden) • procházky s dětmi přes den • využívání přivozu • krmení labutí 	<ul style="list-style-type: none"> • nebezpečnost • materiální nevybavenost (vč. problematického povrchu pro kočáry) • dostupnost
mladí (studující)	11	<ul style="list-style-type: none"> • návštěva Skateparku (cca 1-7/týden) – mladí do 18 let • sezení u vody (s přáteli) • na drink/ koncert (druhá strana cca 1/týdně) • přesouvání 	<ul style="list-style-type: none"> • omezená nabídka programu • omezená nabídka občerstvení • nebezpečnost • materiální nevybavenost • odpad • nevyužití potenciálu

			<ul style="list-style-type: none"> místa • hluk
senioři	11	<ul style="list-style-type: none"> • sezení u vody • procházky často cestou na Vyšehrad, Zbraslav (cca 1/týdně) • procházky s (rodinnou) návštěvou (1/měsíc) • farmářské trhy (druhá strana) 	<ul style="list-style-type: none"> • materiální nevybavenost • omezená nabídka občerstvení • dostupnost • odpad • hluk a vibrace (velké akce, víkendy, doprava) • omezená propojenost náplavek • omezený průchod kolem vody (směr železniční most) • nevyužití potenciálu místa
pejskaři	5	<ul style="list-style-type: none"> • především nahoře v parku a okolí • dopolední venčení (1/den) • setkávání s ostatními pejskaři 	<ul style="list-style-type: none"> • nebezpečnost • materiální nevybavenost /koše na psí exkrementy, pítka/ • omezený průchod kolem vody (směr železniční most)
rybáři	4	<ul style="list-style-type: none"> • rybaření přes den (cca 1/den – 1/týden) • rybářské srazy 	<ul style="list-style-type: none"> • materiální nevybavenost (toalety, zázemí na posezení) • dostupnost (parkování) • přísné omezení setkání rybářů ze strany správy náplavky

Způsoby užívání náplavky rezidenty

Více než jednou týdně náplavku pravidelně využívají pouze pejskaři a rybáři. Je třeba ale zohlednit, že pejskaři v pokročilém věku setrvávají většinou nahoře, na úrovni ulice, jelikož je pro ně často nepohodlné až nepříjemné scházet dolů a vycházet zpět po schodech. Třetí největší skupina uživatelů rezidentů jsou mladiství, kteří navštěvují skatepark na místním hřišti i několikrát týdně.

„Na náplavku moc nechodíme, není důvod... Občas chodíme do parku hned u Náplavky. Tam jo. Jinak tam není pořádně kde sednout... Nemáme tam pohodlí, to je lepší sem (park na náměstí 14. října). Je tu hodně trávy, chládeček od stromů, a když se něco pokazí, máme to kousíček domů“. (rezidenti – romská rodina – matka s dcerou, jejími třemi dětmi a jejími dvěma kamarádkami s dětmi)

Čtvrtou nejpočetnější skupinou návštěvníků rezidentů jsou rodiče s dětmi, větší část této skupiny ale, i podle našich pozorování, směřuje spíše do parku na konci nábřeží než dolů na náplavku. Navštěvují ji ve velmi rozličné frekvenci, ale průměrně jednou týdně. **Významné je, že rodiče s dětmi, kteří bydlí od náplavky dále, často preferují např. park 14. října, kam mohou dojít, aniž by přecházeli frekventovanou ulici Hořejší/Janáčkovo nábřeží.**

Senioři mají často své rituály a chodí pravidelně na procházky. Délka procházky je odvozena od jejich zdravotního stavu, ale lze říci, že náplavku k tomu to účelu navštěvuje značná část z nich cca 1 za týden.

Mladí studující (starší středoškoláci a vysokoškoláci) pak často v závislosti na programu koncertů využívají protější nábřeží i několikrát do měsíce a zhruba stejně často navštíví kolem poloviny z nich i náplavku na straně Hořejšího nábřeží. Vyhledávají zde ale to, co na druhé straně v současné době chybí, a to je klid, přístup k vodě a výhled. Zjištěná frekvence a způsoby užívání náplavky velmi konvenují s jejím vyprázdněným charakterem, se kterým jsme se zde v průběhu výzkumu, v různé denní doby i dny v týdnu setkávaly. Jistě vyjma víkendů, kdy byly na náplavce pořádány velké akce jako např. Auta na vodě.

Příčiny omezeného ne/užívání náplavky rezidenty

„Ráda sem chodím, protože je tu dopoledne klídek. Koukám na řeku, a to mi stačí. Odpoledne je to horší. Člověk si nesedne, protože jsou všechny lavičky obsazené a motají se tu různý divný lidi.“ (rezidentka, cca 65 let)

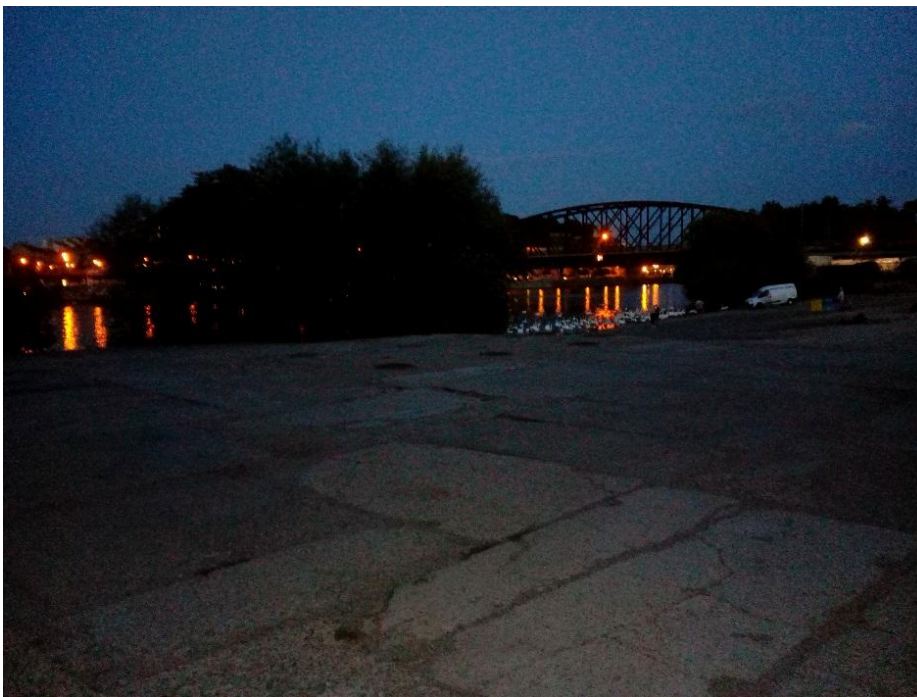
Kromě hojně využívaného hřiště ať už mladistvými, nebo rodiči s dětmi, venčení psů, občasného využívání přívozu, či pozorování/ krmení labutí a velmi výjimečného grilování, chodí rezidenti na náplavku především za klidem. Ten na náplavce hledají rezidenti napříč cílovými skupinami, nejvíce však rybáři, mladí a senioři.

Proč je ale návštěvnost náplavky u Hořejšího nábřeží (rezidenty) tak nízká?

- **Je zde omezená nabídka aktivit** (občerstvení, akce pro děti, kulturní akce – zejména koncerty).

- Lidé v produktivním věku, rodiče s dětmi, ale i senioři a mladí tam nechodí zejména z důvodu **nevybavenosti** (absence mobiliáře, toalet, zdroje pitné vody, nevhodného povrchu pro kočárky).
- **Atraktivitu snižuje i subjektivní vnímání nebezpečnosti místa** (skupinky podnapilých mužů, absence osvětlení před i za železničním mostem, střepy – pejskaři/matky s dětmi,
- **K tomu přispívá i nedostatečná kultivace křovin** (před i za železničním mostem) **ale především nedostatečná frekvence a důkladnost odstraňování nepořádku.**

Potenciální nebezpečnost místa přitom akcentují především ženy, ať už to jsou matky s dětmi, studentky SŠ/VŠ či seniorky a pejskaři.

Obrázek č. 2 – Neosvětlený prostor v oblasti bývalé pláže před Železničním mostem (foceno 15/8 20:49h)

„Myslím, že vůbec nebyl špatnej projekt, když tu udělali tu pláž. Kultura tu byla, hospoda tu byla. Bylo dobrý, že nezávisela na tý pláži. To mělo od jara do podzimu využití. Problém je pak, co s tím přes zimu. Leda pořádný velký kluziště... Měly by tu bejt 3-4 podniky nejmíň. Kavárna, dražší jídelna a levnější jídelna... Podniky by mohly bejt v kobkách a v létě mít zahrádky... A něco, co bude přes den by tu mělo bejt udělaný pro děti.“ (rezident, 75 let)

V následujícím textu jsou diskutovány jednotlivé nedostatky.

Omezená nabídka programu

Omezenost (kulturního) programu je jedním z důvodů nízké návštěvnosti náplavky místními rezidenty. Na otázku, zda na náplavku chodí, odpovídali často ve stylu : „Na náplavku? Vždyť tam nic není.“ (rezident, 18 let) Současně ale hovořili o tom, že si „občas

zajdou na koncert na druhou stranu“. **Kultura** místa, která dotázaným scházela, má více podob i aspektů, které lze rozčlenit do 3 základních oblastí: koncepčnost, kultivace, optimalizace programu i veřejného prostoru:

- **Jednou z podob zmiňované „nedostatečné“ kultury náplavky je hudba. Někteří senioři, by si přáli, aby hudební produkce na náplavce byla opakem toho, co občas slýchávají v rámci akcí pořádaných společnostmi Captain Morgan, či podobných „šílených akcí s masovým charakterem“** (rezident, cca 30 let). Jaký typ kultury jim zde chybí, zmiňují například prostřednictvím svých zkušeností z jiných Pražských částí: *„na Malostranský je třeba každé tejdne koncert zadarmo... ta hudba (ani) nemusí být živá, stačí rádio“* (rezidentky – matka s dcerou, cca 60 a 80 let).
- **Několik lidí současně vzpomínalo ve velmi pozitivním smyslu na pravidelná promítání na náplavce, nebo na místo setkávání, které fungovalo v prostoru nábřežního parku, kde do roku 1938 stálo divadlo Aréna:** *„kukali jsme jim přes ruce, jak hrajou karty... jezdila tam pouť... lidi se tam chodili opravdu bavit“*, vzpomíná na své dětství jeden z dotazovaných. (rezident, cca 50 let) Vzpomínání na zážitky na náplavce je pro valnou většinu dospělých rezidentů, kteří v oblasti žijí už delší dobu také nejvýznamnější způsob, jak se k náplavce (pozitivně) vztahovat. Oslovení zároveň v rozhovorech často akcentovali **význam pravidelnosti programu**.
- Téma kultury náplavky z pohledu dotazovaných, kteří se pohybují v oblasti kreativního průmyslu **skýtá jednak apel na omezení využívání náplavky jako výstavních prostor, současně ale rozšíření jejího využívání např. pro performance** (např. prostřednictvím vybudování mol). Současně bylo pro oslovené problematické si na náplavce nějakou „vysokou“ kulturu představit v prostředí, které „vypadá tak neutěšeně“.
- Provozovatelé restaurací, které jsou poblíž náplavky kvitují současné nastavení jejího programu, ba dokonce, někteří by uvítali i navýšení frekvence akcí. To se týká zejména těch restauračních zařízení, která těží z odlišnosti nabídky, či ceny prodávaných (nápojů), když si k nim hosté akce „chodí pro levnější pivo“, či když se zde „zastavují cestou z náplavky“ domů.
- **Výrazně se program náplavky dotýká majitelů domů. Dokonce jim, dle výpovědi, může způsobovat ekonomickou ztrátu, jak ilustruje následující citace:** *„když se tu něco děje, tak, místo toho, abychom na tom vydělávali, snižujeme nájem, abychom tu ty lidi udrželi...“*.
- **Lidé ze sociálně znevýhodněných skupin (oslovená byla romská skupina matek, babiček a dětí) naopak tvrdí, že se kvůli lukrativitě náplavky nájem v oblasti spíše zvyšují, ale přitom „se tam nic neděje“.**
- Kromě kultury ve smyslu hudební (popř. divadelní či filmové) produkce se dotazovaní vztahují i ke kulturnosti ve smyslu **podpory zázemí pro neorganizované aktivity, jako jsou hry**. Přáli by si: *„aby to... bylo jako kulturní místo. (Byla tu možnost) půjčení karet, aktivity, šach, třeba za občanku.“* (rezidentka, 18 let)
- Jiný typ vítané kultivace, kterou místní uvádějí, je dlouhodobější **koncepčnost programu náplavky** ve smyslu koherence, kontinuity, ale i respektování potřeb a životního prostoru rezidentů.

„Ty, co tu náplavku dělaj si musej rozhodnout, jestli tu chtějí mít jednorázový akce, nebo celoroční život. Jednorázový akce zabíjí všechno ostatní. Ty, co tam budou nastálo, se neuživí, když jim tam někdo jinej bude prodávat gruzínský šašlik a podobně... Taky pro místní jsou ty jednorázový akce horší.“ (rezident, 75 let)

Omezená nabídka občerstvení

Když se rezidenti vyjadřují o tom, že nemají důvod na náplavku chodit, zmiňují často nedostatek v nabídce občerstvení. Když jsme se jich ptaly na to, co by se muselo stát, aby náplavku navštěvovali častěji, odpovídali: *„aby se to tam udělalo tak víc pro lidi, aby tam bylo živo, aby se tam dalo bejt, sednout si, aby tam bylo nějaký občerstvení.“* (rezidentky – matka s dcerou cca, 60 a 80 let)

Někteří pak vyzdvihovali omezení nabídky občerstvení, jako ten hlavní důvod toho, proč už neschází tak často dolů k vodě. **Oslovení často vzpomínali na to, jak chodili do hospody, která fungovala v nádražní zdi. Pro značnou část z nich bylo dle výpovědí významné, znát se s provozním/zaměstnanci.**

Místa setkávání lokální komunity jsou v rezidenční oblasti u náplavky zejména v několika restauracích a hospodách, pro lidi s dětmi a pejskaře dále v parcích, kterých „bohužel“ není v této oblasti mnoho. *„Nemáme, kam jít s děckama. I ti, co nemaj děcka, maj psy, nebo i nemaj, ale prostě nemáme, kam jít... Lidi se schází v restauraci, protože není nic jinýho...“* (rezident, cca 48 let)

V místních hospodách nám často na otázku „proč nechodíte na náplavku?“, odpovídali: „my chodíme sem“. A levné pivo nebývalo jediným důvodem, který místní uváděli. Současně ale množství oslovených (zejména mladých lidí a lidí v produktivním věku) vypovídá, že čas od času zajdou na „pivko“, „pizzu“, nebo „víno“ na druhou stranu.

Vybavení prostoru náplavky – mobiliář a zázemí

„Lidi se schází v restauraci, protože není nic jinýho... Víte, proč (by tam byla dobrá) restaurace? Ne, kvůli konzumaci, ale protože tam musí být koše, záchody, elektrika, můžete tam pořádat výstavy.“ (rezident, cca 48 let)

Limitace materiální vybavenosti (mobiliáře a sociálního zázemí) náplavky je téma, které se rozpíná napříč všemi rozhovory. Konkrétně jde zejména o tyto nedostatky:

- **Omezené množství toalet** (zmiňováno rybáři, či rodiči s dětmi).
- **Omezené množství košů** (zmiňováno zejména seniory, či pejskaři).
- **Nedostatek lamp pouličního osvětlení.**
- **Nedostatečný počet laviček** (zmiňován napříč všemi cílovými skupinami kromě rybářů).
- **Absence jakýchkoli herních prvků pro děti** (zmiňována zmiňované téměř všemi skupinami, ale zejména rodiči s dětmi).

„Nemáme, kam jít s děckama. I ti, co nemaj děcka, maj psy... Stačí ten prostor zkultivovat. Jako: přístupnost, mobiliář (sezení, světla, záchody, koše), něco pro děcka“

(pískoviště), ozelenit (mohly by se použít všechny ty květináče.“ (rezident – člen občansky angažovaného spolku, cca 45 let)

Odpad

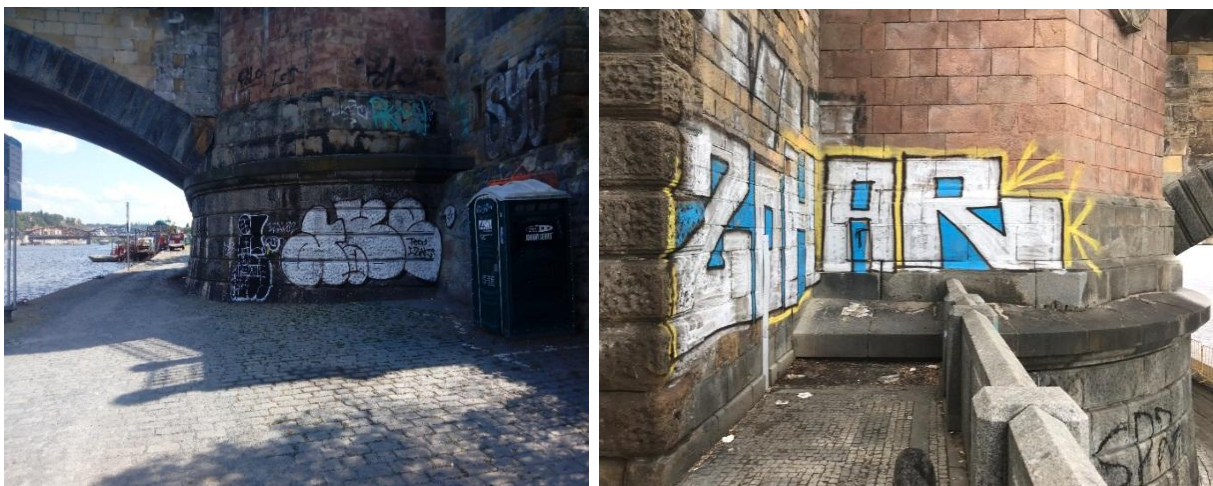
Rezidenti si ve spojení s náplavkou poměrně často stěžovali na nepořádek. Ať už to bylo přímo na náplavce (rozbité lahve/ střepy, skvrny od oleje, labutí peří) či v ulicích, ve formě druhotných dopadů větších akcí, které se na náplavce pořádali.

„Dřív jsme tam chodily hodně večer... pouštěly jsme si tam hudbu, ale teď je to tam dost špinavý, není si moc kam sednout.“ (skupina rezidentek, 17-18 let)

„Všude nacházíte prázdné láhve, střepy, pozůstatky po vykonávání toalety, típnuté cigarety, odpady...“ (rezident, cca 30 let)

Nepořádek na náplavce tematizují jednak mladí, jednak rodiče s dětmi a pejskaři. Mladí zvýznamňují nepořádek proto, že jim např. znepříjemňuje sezení na zemi u vody, pejskaři hovoří především o střepích, jejichž výskyt na náplavce radikálně narůstá po realizaci každé velké akce a rodiče s dětmi kromě potenciálně nebezpečných střepů tematizují i negativa nepořádku z estetického, ale i obecně praktického hlediska (není kam odpady vyhodit, když jsou plné koše). Kromě třech jmenovaných cílových skupin zmiňuje problém nepořádku i několik rezidentů v produktivním věku. **Jedním ze specifických zdrojů nepořádku na náplavce je podle výpovědí množství labutího peří, které v období přepeřování pokrývá velké úseky náplavky, zejména v oblasti Janáčkova nábřeží a před železničním mostem.**

„S fungováním náplavky se dostávám do denního kontaktu“ – neustálý úklid, přemalování zdí, střepy, nepořádek, odpad v řece, hluk, opilecké pokřiky. (zástupce VK Slavia)

Obrázek č. 3 a 4 – Graffiti na náplavce

Výrazně negativně vnímají nepořádek na náplavce lidé, kteří s ní, z profese, přicházejí do kontaktu takřka každodenně. Tzn. pracují v její bezprostřední blízkosti, či přímo na ní. To se týká například lidí, pracujících (ale i navštěvujících) veslařský klub. Jeho zástupce v rozhovoru hovořil dokonce o tom, jak se snaží o kultivaci prostoru kolem VK sám, uklízí a přemalovává graffiti.

„Ale to, co tu je o to patro výš, kam si to (jídlo) ty lidi odnesou a pak to tam vyhodějí... A pak v tom lidi musí 2 dny chodit... Uklízí se tu od pondělí do pátku. Kdyby se tu radši neuklízelo v pondělí a v úterý.“ (rezident-majitel domu, 75 let)

„Na co si lidi stěžují a co řešíme je špína a odpadky v těch ulicích. Furt někam voláme, aby ten chodník uklidili. Ale kdyby se ty akce dělaly pořádně, a ty lidi to měli kam vyhodit, nebudou to pokládat do ulic.“ (rezident – předseda SVJ, cca 48 let)

Posledním případem tematizace nepořádku ve vztahu k náplavce je nepořádek, který hosté, odcházející z velkých akcí zanechávají v ulicích. Oba dva zástupci skupiny majitelů domů/SVJ/BD uvedli, že je v ulicích po velkých akcích nepořádku přespříliš. Důvodem k této situaci je dle výpovědí jednak nedostatečné množství odpadkových košů na náplavce, na nábřeží v úrovni ulice i v ulicích, jednak absence realizace úklidových prací na náplavce o víkendů. Jeden z oslovených dokonce uvedl, že by bylo lepší, aby se úklid vynechal v pondělí a úterý raději než v sobotu a v neděli.

Obrázek č. 5 – Odpadky na náplavce po víkendové akci (foto rezident, cca 75 let)

Hluk

Bydlet přímo na nábřeží může být kvůli husté dopravě velmi nepříjemné. V jednom rozhovoru s rezidentem, který se sem nastěhoval teprve před půl rokem právě kvůli lokaci – chodí si sem „jen tak sednout a koukat na vodu“ (rezident, cca 26 let) - zaznělo, že přestože bydlí v bytě, který je po rekonstrukci, vybavený dvojitými okny, silnice je tam pořád slyšet takovým způsobem, že nemůže spát. Dopravní situace je pro něj tak nesnesitelná, jak uvedl, že se odsud stěhuje. **Míra hluku, který vytváří místní doprava je ale odlišně vnímaná lidmi, kteří bydlí v prvních a v posledních patrech. Je také ovlivněná orientací bytu (ty, které mají ložnici, nebo víc oken do dvora, trpí v zásadě hlukem méně.**

Co se týká hluku, který přímo souvisí s provozem náplavky, rezidenti, žijící přímo v ulici Hořejšího nábřeží a také ti, kteří bydlí v ulicích kolmých na náplavku, pociťují zejména v rámci velkých akcí, které se na náplavce pořádají, současně ale obyvatelé vypovídají i o nepříjemném hluku, který zažívají, když je nějaký větší koncert na druhém břehu Vltavy (náplavka u Rašínova nábřeží), či když na některé z mobilních lodí: „když tu má akci Captain

Morgan, to je síla.... „(rezident, cca 75 let). Hluk z náplavek vnímají rezidenti jednak ve formě hlasité hudby, jednak ve formě vibrací: „*vibrují mi z toho okna*“. (rezidentka, cca 78 let)

Dostupnost

Ve výpovědích byl často tematizován **problém dostupnosti náplavky, ta je spojována s omezenou infrastrukturou** (pro starší lidi, bydlící dále je často poměrně problematické na náplavku vůbec dojít) např. v podobě absentující dopravy přímo k náplavce (senioři), omezeným parkováním v jejím okolí (rybáři), či jejím razantním oddělením hlavní tepnou vedoucí přímo přes Hořejší a Janáčkovo nábřeží (senioři, rodiče s dětmi).

V rámci otázky dostupnosti se dále ve výpovědích objevovala omezená dostupnost protější strany nábřeží, což je v současné době způsobeno zejména uzavřením železničního mostu.

Tento problém byl tematizován především seniory bydlící v blízkosti Hořejšího nábřeží, pro které je cestování přes Palackého most příliš zdouhavé, náročné a nepohodlné: „*je tam moc úzkej chodník, že se tam se ženou a psem nevejdeme a vždycky musí jít někdo po silnici*“ (rezident, cca 75 let). Podobný problém mají i místní běžci, zkrátka kdokoli, kdo bydlí blíže železničnímu mostu a snaží se dostat (směrem) na Vyšehrad či v sobotu na farmářské trhy. Rezidenti dokonce zmiňují, že oproti současnosti sem: „*dřív chodilo na oběd hodně lidí, co pracujou na protějším břehu*“. (rezidentka, cca 40 let)

V rámci tématu dostupnosti se v rozhovorech objevuje také problém, který bychom mohly označit exkluzivitou prostoru. Náplavka, ať už svým programem (v případě s podmínkou vstupného uzavřené akce), či uzpůsobením a vybavením (málo bezbariérových přístupů) přirozeně vylučuje některé skupiny rezidentů. V prvním případě se jedná, dle výpovědí, o všechny rezidenty, v druhém zejména o seniory, kteří mají omezenou hybnost. Množství oslovených vnímalo víkendové akce na náplavce, kde je vstupné jako výrazný zásah do jejich mobility v rámci vlastního sousedství/domácího prostředí.

Nevyužití potenciálu místa

„Je škoda, že turisti choděj jen na Karlův most a tady o tom nikdo neví. To, protože to k tomu ale není uzpůsobený“. (rezident – pejskař, 58 let)

„Chybí mi kontakt s řekou, tady, řeka je jen výhled, ale s řekou se dá i žít, ne se na ní jenom dívat“. (rezidentka, cca 34 let)

Několik lidí, včetně obyvatel v produktivním věku, seniorů, či studujících se v rozhovorech zmínilo, **že by uvítali, aby se prostor lépe využíval ve smyslu jeho kultivace v celé jeho délce** (i kolem železničního mostu) a využívání řeky (nejen na dívání). Jednou z možností, jak jsou specifika prostoru využívána je např. kontakt (sledování/krmení) s vodním ptactvem zejména s labutěmi. Nicméně se v rozhovorech na toto téma objevoval i apel na kultivaci této „přirozené“ součásti vodního břehu ve smyslu zvýšení opatření proti přemnožení labutí i vyšší frekvence úklidu náplavky v době přepeřování.

Obrázek č. 6 - Krmení labutí před Železničním mostem.

Přestože jsou někteří informanti na okolí svého bydliště tak pyšní, že se o něj budou rádi dělit s lidmi se širokého okolí, ba i s turisty (v rozumné míře), tyto jejich tendence limituje právě nedostatečná kultivace, ale i zabezpečení prostředí.

Nedostatečné uzpůsobení prostoru náplavky k tomu, aby se potenciál místa mohl plně využívat, tedy souvisel ve výpovědích nejčastěji s vodou. Několik lidí, často i v kontextu vzpomínání na pláž, co zde byla několik let provozovaná, zmiňovalo koupání, jak v řece (např. ohraničené bójkami), tak i v bazénu. Tyto potřeby vyjadřovali zejména dotazovaní lidé v produktivním věku a mladí studující. Z cílových skupin, které potenciál řeky využívají maximálně, můžeme zmínit rybáře, ale také specifickou cílovou skupinu veslaře, kteří ale také často bojují s jistými limitami, danými především nepořádkem na břehu a ve vodě a nedostatečným materiálním zázemím náplavky

Subjektivní vnímání bezpečnosti

„Když jsme se s jedním rezidentem v podvečer procházeli od parku dozadu za železniční most, stěžoval si na přerostlé byzy před mostem, na přemnožené labutě i na absenci osvětlení a kultivaci zeleně za mostem. Když jsme byli u zastávky přívozu za mostem, svěřila jsem se mu, že jsem ráda, že tu nejdu sama a on se mi přiznal, že by tu v tuhle hodinu (bylo kolem půl 9., stmívalo se) nikdy sám nešel.“ (terénní zápisky 8/2018)

Nedostatečné osvětlení sice explicitně většina informantů nezmiňuje, nicméně více než polovina z nich vypovídá, že má problém jít na náplavku večer, a to i z důvodu potenciální nebezpečnosti místa. Věříme, že je tento jev způsobený i nedostatečným osvětlením prostoru náplavky, např. v oblasti parku.

Obrázek č. 7 – Nepořádek v parku

*„Máme doktorku (dětskou) na druhý straně, tak jsme využily přívoz. Viděla jsem to tam 3x denně v různou denní dobu a na lavičkách vedle skateparku byli bezdomovci, lidi tam močili na trávu, byl tam někdo, kdo hulil (marihuanu), bordel. Tenhle trend to nemělo. Tomu by to oživení mohlo pomoci.“
(rezidentka z oblasti protějščího nábřeží, cca 38 let)*

Ne/bezpečnost je tématem zejména pro mladé, rodiče s dětmi a seniory, přičemž se v našich rozhovorech jednalo z větší části o ženy. Vypovídaly například, že se cítí nepříjemně v blízkosti skupin opilých lidí, které na ně (často) „pokřikují“. Dále lidé nepříjemné pocity zmiňovali zejména v souvislosti s vyměšováním na veřejných místech, či překvapivě s pouhou přítomností lidí bez domova.

Výrazné obavy v oslovených vzbuzuje častá a hojná přítomnost střepů na náplavce. Zejména po velkých akcích, například: „(naposledy) to měli veterináři největší nával. Ale kdyby se tady objevil někde nějaký v uniformě, hned by to nabralo jiné směr.“ (rezident, cca 75 let) **Řešení tohoto problému vidí místní jednak v lepším materiálním vybavení náplavky (více košů, laviček, toalet), ale i ve vyšší frekvenci dohledu na náplavce (police, správa náplavky).**

Vztah rezidentů k výzkumné oblasti

Rezidenční oblast

V rámci celé rezidenční oblasti je prostor náplavky tematizován jako „čistší“ ve smyslu nepořádku i bezpečnosti, a to především ve vztahu k oblasti Anděla. Jak někteří rezidenti vypověděli: „to je takový špinavý místo“.

Celou oblast samozřejmě vnímají rezidenti, kteří tu bydlí různě podle doby, po kterou tu žijí i potřeb, které mají. Tak například senioři i rodiče s dětmi, či studenti základních a středních škol tráví více času v místě svého bydliště, jsou s ním tak více srostlí každodenními zážitky. Senioři a lidi v produktivním věku navíc oblast vnímají i skrze vzpomínky, které mají na zážitky, jež se zde v minulosti odehrály. Napříč výpověďmi většiny cílových skupin lze identifikovat značnou frustraci z dokončených, probíhajících a plánovaných staveb v oblasti na úkor rozšíření zeleně v oblasti. Právě toto omezení míst setkávání a odpočinku

v rezidenční oblasti zředuje, dle našeho soudu, vztah obyvatel k tomuto prostoru, s čímž současně také otevírá prostor pro zvýznamnění prostoru samotné náplavky v životě rezidentů.

Náplavka

Přestože je náplavka oddělená od rezidenční oblasti hlavní tepnou, skupiny rezidentů, které jí nejvíce využívají, i ty, které s ní pojí vzpomínky z mládí a dětství jí vnímají stále jako svůj „hood“ (rezident, 18 let), domov, či sousedství. Je to také prostor, který pro některé skupiny slouží jako místo setkávání (pejskaři, mladiství). Lidé v produktivním věku, kteří tu žijí delší dobu často vzpomínají, jak pravidelně využívali hřiště v parku u Hořejšího nábřeží, dokud měli malé děti. **Napříč skupinami se pak táhnou výpovědi o tom, jak byla pláž (která tu několik let fungovala na prostranství před železničním mostem) „dobrá“.** Náplavku mnozí z nich vnímají jako prostor, který by mohl být využíván jako místo setkávání lokálních komunit.

Náplavka také tvoří přístupový bod k vodě, a to jak fyzický, tak vizuální (pro lidi, kteří bydlí poblíž a mají orientovaná okna jejím směrem). **Tse těm, kteří ji fyzicky nenavštěvují, ale užívají si výhledu na vodu, může snadno odcizit, když jim před domem „postavěj králíkárnou“ (jak se místní zmiňují o novostavbě na rohu ulice Na Valentince a Svornosti).**

Minulost, současnost a budoucnost náplavky: „aby tu bylo živo“

*"Moc Nevyhledáváme hořejší náplavku. Někdy jsme chodili na pláž a koukat se na labutě. Možná bychom chodili víc kdyby to tam nevypadlo tak nehostinně."
(rezidentka, cca 30 let)*

"Aby se to tam udělalo tak víc pro lidi, aby tam bylo živo, aby se tam dalo bejt, sednout si, nějaký občerstvení. Na Malostranský je třeba každej tejdén koncert zadarmo. Sice to jsou studenti, ale tak aspoň něco, člověk se tam může procházet po parku..." (rezidentky – matka s dcerou, cca 60 a 80 let)

Jak již bylo výše zmíněno, **většina z oslovených napříč cílovými skupinami vzpomíná na pláž, na kterou chodili. Přestože tam byl po značnou část dne stín – kvitují, že se jim líbilo, že tam bylo „živo“.** Zároveň množství oslovených vidí shodně ideální budoucnost náplavky takovou „aby tam bylo živo“, dokonce zástupci různých cílových skupin myslí ve svých vizích budoucnosti náplavky na potřeby jiných lidí ze sousedství. Senioři i lidé v produktivním věku apelují, aby se tam udělalo „něco pro děti“, či aby to tam bylo zařízené víc „pro mladé“. **Množství z oslovených lidí se ale shoduje na tom, že to musí být „pro lidi“, čímž velmi často myslí ty místní.**

Většina z dotázaných rezidentů nesouhlasila s plánem stavby ruského kola, zejména kvůli strachu z radikality zásahu do prostředí, a to i z důvodu potenciálního zhoršení parkovací a dopravní situace v místě. Tyto názory patrně vychází ze znalosti situace na protější náplavce, která je z pohledu některých rezidentů daleko rušnější a komercializovanější..

„S kamarádem máme společnou zábavu. Chodíme na Hořejšek s pivem a koukáme na ty šílenosti, co se dějou na druhé straně. Po chvíli si řekneme, že jsme na to již staří a je dobře, že to zůstává jenom při pozorování.“ (rezident, cca 75 let)

Obrázek č. 7 – Výhled z Hořejšího nábřeží

„Chodím na Náplavku s pejskem vždy dopoledne. Dám si cigárko, koukám na parníky a lodičky a jsem spokojený. Uvítal bych, kdyby aspoň někde byli pytlíky.“ (rezident - pejskař cca 50 let)

„Jsme rádi, že je to tu jakoby zapomenuté...že tu nechodí moc turistů, že tu jsou graffiti a normální lidi.“ (skupina mladistvých rezidentů – skejtáků, cca 13-17 let)

Jestli výpovědi rezidentů něco skutečně definuje je to touha po rozumném oživení. Ideálem je sice oživit místo tak, aby tam ať už oni sami, nebo Pražané, nebo turisté měli možnost komfortního a smysluplného trávení času, nicméně žádná z cílových skupin nestojí o proměnu Hořejšího nábřeží do podoby současného fungování protějšího Rašínova nábřeží. I mladí studující se vyjadřovali pozitivně ke klidnému charakteru Hořejšího nábřeží, nicméně pro její častější využívání by to tam rádi měli „živější“, „čistší“, „vybavenější“ a „bezpečnější“. „Lidi náplavka zajímá, jako místo klidu. Tady (na Smíchově) je obecně nedostatek parků.“ (rezident, předseda SVJ, cca 48 let)

Komunitní rozměr zkoumané oblasti

Shrneme-li body, které byly již zmíněné výše, ve zkoumané oblasti lze mluvit o existenci komunitně fungujících skupin rezidentů. Ze skupin lidí, kteří se vídají každý den, ale netráví spolu přílišné množství času bychom mohly zmínit:

- **Pejskaře**, kteří se setkávají v podobnou dobu v parku u náplavky, či v parcích u náměstí 14. října, popř. rybáře, kteří se setkávali pravidelně 1-2/ rok na společných zdola organizovaných posezeních na náplavce.
- **Mladistvé a dospívající**, kteří se sdružují kolem sportovních aktivit, které provozují na místním hřišti – skate parku.
- Nejvýznamnější skupinou, co do množství spolu-tráveného času jsou zejména **sousedé**, kteří se scházejí „každý den“ v několika místních restauracích/ hospodách.

- **Poslední skupinou jsou lidé, kteří se aktivně zajímají o proměnu lokality** (napříč všemi cílovými skupinami). Tyto nejorganizovanější skupiny (sdružené pod snop5) se zformovaly především jako opozice vůči různým projektům podporované městskou částí Prahy 5 a zástupci části z nich jsou v současné době politicky aktivní. V rámci této skupiny (sdružující aktivní občany, i pasivní zájemce o informace) se například vydávají 3krát do roka lokální noviny, kde se palčivá i rozvojová témata probírají.

Komunitní potenciál a možnosti spolupráce

„Náplavka je cenná proto, protože je to poslední místo, který se dá pro komunitní setkávání vůbec použít. Jinak není kam. Dienzenhoferovy sady jsou mezi silnicemi – to se nedá... Pak už jen náměstí 14. října. Ale to je pro místní dost daleko.“ (rezident a člen občansky angažovaného spolku, cca 45 let)

Následující odrážky shrnují možné potenciály a zapojení lokálních komunitních skupin do dění na náplavce:

1. Zájem o pronájem prostorů v nábřežní stěně

- Ze strany organizací:
 - Člověk v tísní
 - VK Slavia Praha
- Ze strany místních – návrh:
 - na komunitní dílnu
 - na realizaci workshopů
 - Nechat jednu kobku místním, aby se o její užívání střídali:
 - A využívali jí na pořádání
 - komunitních akcí (1/ 2 týdny)
 - workshopů
 - kulturních akcí
 - polosoukromých akcí
 - soukromých akcí
 - Na provoz kobky, kde by bylo možné půjčování:
 - lehátek,
 - slunečníků
 - her

2. Know-how; každodenní praxe

- Člověk v tísní otevírá v lidické nové komunitně kulturní centrum, a tak zvětšuje rádius svého působení k náplavce.
 - Provozuje:
 - předškolní klub, doučování, předškolní poradenství
 - individuální a dluhové poradenství dospělým
 - Plánuje pracovat s místními dětmi i v parku u náplavky (vč. těch ze sociálně znevýhodněných rodin).
 - Nabízí např:
 - výuku skateboardingu místních za využití místního hřiště

- b. konzultace realizace aktivizujících projektů
 - i. vzor např. projekt „Active Citizen“
 - c. organizaci větší akce několikrát do roka (benefice)
- ii. VK Slavia
- 1. Nabízí:
 - a. realizaci workshopů
 - b. výuku veslování
 - c. výuku jógy
 - d. výuku dalších sportů
- iii. Artconfer
- 1. Nabízí:
 - a. uspořádání kulturních večerů
 - b. uspořádání performance
 - c. zahájení výstav

Závěr

V rámci výzkumu jsme si nadefinovaly 6 cílových skupin. Jednalo se o lidi v produktivním věku, rodiče s dětmi, seniory, studující, pejskaře a rybáře. Těchto 6 skupin strukturuje širší skupinu rezidentů, kteří žijí v blízkosti náplavky.

Každodennost většiny z nich je ovlivněná náplavkou zejména pasivně, to znamená, že většina z nich náplavku navštěvuje nepravidelně a méně než jednou týdně. To se týká všech rezidentských cílových skupin vyjma pejskařů a mladých studujících (zejména mladistvů, kteří využívají hřiště). Většina seniorů ale vypověděla, že si chodí na náplavku občas „posedět a koukat na vodu“, či se tu jednou týdně projít (většinou cestou na farmářské trhy, či na Vyšehrad. Náplavka ovlivňuje jejich každodenní život zejména prostřednictvím vizuálního kontaktu (pohled z okna), či kontaktu zvukového a provozního (stroje, lidé atd.). Tedy prostřednictvím svého programu i programu, který probíhá na druhé straně nábřeží (občas je slyšet v bytech a s jeho pozůstatky se lidé hojně setkávají na ulicích v podobě lidí, odpadků). **Obecně lze ale říci, že rezidenti z oblasti blízkosti Hořejšího a Janáčkova nábřeží využívají náplavku ve větší míře než rezidenti, žijící na opačném břehu řeky využívají náplavku u Rašínova nábřeží.** Přesto, menšina cílových skupin zavítá na náplavku více než jednou týdně. Proč náplavku tak málo využívají? Důvody bychom mohli shrnout pod dvě aktérské charakteristiky místní náplavky: „*nic se tam neděje*“ a je to „*nehostinné místo*“.

- Náplavka totiž z pohledu rezidentů **není příliš kulturním místem. Především protože:**
- Náplavce **chybí kultivace materiálního prostředí (základní zázemí a mobiliář),**
- **dalším nedostatkem je dosavadní absence konceptuálního a dlouhodobého programu,** který by byl vstřícný k místním (aby byl provoz zaměřen na poskytování i celodenního cenově dostupného občerstvení i zázemí pro sociální vyžití – např. prvky pro děti, půjčování her; aby se se dodržovala 10 hodina, aby tam nebyly takové akce, které přitahují masy, ale spíše akce pravidelné, se kterými budou rezidenti moci počítat a nebudou je vyrušovat).
- **Díky rekonstrukci však náplavka skýtá prostory a možnosti pro akce organizované místními,** ať už se jedná o komunitní aktivity (setkání, dětské oslavy, rybářské sjezdy, komunitní dílna), či kulturní aktivity (koncerty, výstavy). Rezidenti napříč cílovými skupinami se vyslovili, že by o některé (většinou kombinaci) zmíněných typů programů měli zájem. Současně sportovní kluby, sociální i kreativní podniky v lokalitě nabízejí participaci na komunitním a kulturním rozvoji náplavky.
- **Současná „nehostinnost“ a „odstředivost“ místa je důsledkem nedostatečného vybavení prostoru, nečistoty, subjektivně pocítovaného sníženého bezpečí.** Tyto aspekty náplavky by dle místních bylo možné vyřešit kultivací veřejného prostranství náplavky, ale i již výše zmiňovaným kultivovaným a koncepčním oživením.

V současné době je tak smíchovská náplavka pro lokální obyvatele dvojznačným prostorem - místem klidu, které se ve večerních hodinách, nebo po větších akcích na náplavce pořádaných mění v nehostinné až nebezpečné místo. Zároveň ale mnoho rezidentů vzpomíná na to, jak „zde bylo živo“. **Ideálem podoby a fungování náplavky je tak živý**

kulturní prostor pro využití všemi cílovými skupinami, které ale zachová svůj klidný charakter, díky kterému, si tam člověk může jít nerušeně „*sednout a koukat na vodu*“.

Přílohy

Struktura výzkumného rozhovoru

- 1. PODMÍNKA**
 - a. Místní.
- 2. ZÁKLADNÍ INFORMACE**
 - a. Bydliště: kde, jak dlouho, vlastník/nájemce.
 - b. Politicko-sociálně-ekonomický vztah k náplavce (provozovatel; člen spolku; běžný uživatel).
 - c. *Jméno, věk, povolání, rodinná situace, vzdělání, děti.*
- 3. PRAXE: ŽIVOT V BLÍZKOSTI NÁPLAVKY A AKTIVITY NA NÁPLAVCE**
 - a. Jak se vám v okolí náplavky žije?
 - b. Mohl/a byste mi popsat, co jste dělal/a když jste byl/a na náplavce naposledy?
 - c. Co tam děláte nejčastěji?
 - d. Jak často chodíte na náplavku?
 - e. Za jakých okolností na náplavku chodíte? Proč tam “vůbec” ne/chodíte?
 - f. S kým chodíte na náplavku?
 - g. Co by se muselo stát, abyste tam začala chodit
 - h. Pokud nechodíte proč?
- 4. KOMUNITNÍ AKTIVITY V REZIDENČNÍ OBLASTI: MOŽNOST VYUŽITÍ NA NÁPLAVCE**
 - a. Je nějaké místo/ aktivita, kde/ v rámci které se vídáte s lidmi ze sousedství?
 - b. Dokážete si představit, že by něco takového mohlo fungovat i na náplavce?
 - c. Za jakých podmínek?
- 5. NÁZOR – SOUČASNÉ FUNGOVÁNÍ NÁPLAVKY**
 - a. Popsal/a byste mi nějaký Váš pozitivní zážitek (s akcí) na náplavce?
 - b. Popsal/a byste mi nějaký Váš negativní zážitek (s akcí) na náplavce?
 - c. Jak Vám vyhovuje současné fungování náplavky?
 - d. Jak se podle Vás Náplava měnila v průběhu času?
 - e. Co oceňujete nejvíce?
 - i. Proč?
 - f. Je něco, co Vám nevyhovuje?
 - i. Proč?
- 6. IDENTIFIKACE – DEFINICE VZTAHU K NÁPLAVCE**
 - a. Jaký je Váš vztah k náplavce? (význam; vymezení)
 - b. Mohl/a byste mi popsat, jak na vás náplavka působí, když tam jste? (doma/cizí)
 - c. Za jakých okolností se tam cítíte dobře/špatně/jako doma/ jako cizí?
- 7. BUDOUCNOST – VIZE BUDOUCÍHO FUNGOVÁNÍ NÁPLAVKY**
 - a. Je něco, co byste do budoucna změnil?
 - i. V (materiální) podobě náplavky.
 - ii. Ve fungování náplavky z hlediska:
 1. Vybavení.
 2. Podniků.
 3. Kulturního a komunitního provozu.

- b. Dovedete si představit, že by byla alespoň část náplavky pravidelně využívána k akcím pořádaných lokální komunitou?

8. POKUD ČLEN SPOLKU

- a. Vize/zájem spolku.
- b. Praxe vztahování se spolku k náplavce.
- c. Z jakého důvodu jste ve spolku.
- d. Jaká je Vaše funkce?
- e. Čím se prakticky v rámci spolku zabýváte?
- f. Přál by si spolek s kurátorem spolupracovat? Vidí nějaké společné zájmy?

9. DOPLNĚNÍ

- a. Je něco, co byste chtěl/a dodat? Co Vám přijde z hlediska Vašeho vztahu k náplavce významné a nezeptala jsem se na to?